O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV. №

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

2001 йил 28 апрел шанба

Сотувда эркин нархда
№ 84 (2646)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

Улгуржи ва биржа савдосини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида

Республикада бозор инфратузилмасини шакллантириш, улгуржи ва биржа савдосини ривожлантириш борасида изчил ишлар олиб борилмоқда. Ўзбекистон республикасининг «Биржалар ва биржа фаолияти тўғрисида»ги Қонуни қабул қилинди. Давлат эҳтиёжлари учун маҳсулот харид қилишни монополиядан чиқариш, товар-хомашё биржаларидаги савдода контрактлар тузиш тартибини такомиллаштириш чора-тадбирлари амалга оширилди. Ўзбекистон товар-хомашё биржаси, доимий ишловчи Республика ярмарка савдоси маркази — «Ўзкўргазмасавдо», улгуржи бозорлар тармоғи, бозор инфратузилмасининг бошқа бўғинлари ташкил қилинди.

Шу билан бирга, улгуржи ва биржа савдосининг мавжуд тизими самарасиз ишламоқда. Тайёр маҳсулотларни ва моддий-хомашё ресурсларини биржа савдоларида сотиш ҳажми етарли даражада эмас. Келишувларни тузиш чоғида ҳамон эскича номақбул маъмурий-буйруқбозлик тамойиллари устун бўлиб, бунда моддий ресурслар сотувчилар билан истеъмолчилар ўртасида олдиндан тақсимлаб қўйилмоқда. Кўплаб биржа келишувлари амалда биржалар савдо сессияларида эмас, балки улардан ташқарида тузилмоқда. Рақобатчилик ва танлаш эркинлиги йўқ даражада. Талаб ва таклифнинг мутаносиблигига асосланган бозор механизмлари ҳали суст ишламоқда.

«Ўзулгуржибиржасавдо» уюшмаси фаолияти бозор иқтисодиётининг ҳозирги замон талабларига мос келмайди. Мавжуд ишлаб чиқариш ва омборхона имкониятларидан самарасиз фойдаланилмоқда. Улгуржи, биржа савдоси корхоналарининг сарф-харажатлари ва шунга кўра, савдо устама нархлари юқори даражададир. Моддий ресурсларнинг биржа савдоси асосан марказда жамланган. Кичик ва ўрта бизнес субъектлари ҳамда қурилиш ташкилотларининг бозор шароитида моддий-техника ресурсларини эркин харид қилишлари таъминланмаяпти.

Биржа ва ярмарка савдолари қониқарсиз ўтказилаяпти. Брокерлар малакаси, айниқса, вилоят товар-хомашё биржаларида паст даражададир.

Юқорида баён этилганлардан келиб чиққан ҳолда:

1. «Ўзулгуржибиржасавдо» уюшмасининг улгуржи ва биржа савдоси тизимини ташкил этиш борасидаги иши қониқарсиз деб топилсин.

2. «Ўзулгуржибиржасавдо» уюшмаси ва товар-хомашё биржаларининг фаолиятини таҳлил этиш бўйича Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 5 январдаги 10-сон фармойиши билан тузилган Махсус комиссиянинг, Давлат мулк қўмитасининг ва «Ўзулгуржибиржасавдо» уюшмаси муассисларининг қуйидаги таклифлари маъқуллансин;

(Давоми 2-бетда).

Мустақиллик иншоотлари

Муҳташам кошона

Қадимий Кубонинг кўркига-кўрк, ҳуснига-ҳусн бўлиб қўшилган муҳташам кошонага нафақат водийликларнинг, балки олис-олислардан ташриф буюрган меҳмонларнинг ҳам ҳаваси келиши шубҳасиз. Нилий рангли ойнаванд бинога Шарқ амалий санъати, ёғоч ўймакорлигининг бетимсол намуналари уйғунлаштирилиб, бетакрор кўриниш, ажиб манзара ҳосил қилинган.

— Мажмуани бунёд этишда вилоятдаги энг моҳир қурувчилар, уста меъморлар, мармарсозлар, пайвандчию мебелчилар иштирок этди, — дейди Оналар ва болалар соғлиғини тиклаш маркази бош шифокори Альберт Мустаев. — Наврўз байрами кунлари қурувчилар ишни тугаллаб, навбатни хоналарни тиббий асбоб-ускуналар, мебеллар билан жиҳозловчиларга беришди. Ҳозир бу ишлар ниҳоясига етказилаяпти. Муассасамиз яқин кунлар ичида соғлиғини тиклаш учун ташриф буюрганларни бағрига олади.

— Иш ўрганиш мақсадида «Шундай муассаса қаерда бор экан?» деб суриштириб кўрдим, — дея суҳбатни давом эттирди бош шифокор. — Республикамиз, Марказий Осиё давлатларида бундай даволаш муассасаси ҳали йўқ экан. Ҳамдўстлик мамлакатлари, Болтиқбўйи республикаларида борлари ҳам маълум бир соҳага ихтисослаштирилганини айтишди. Бизда эса ҳар қандай дардига даво истаб келганлар бу даргоҳда соғлиқларини тиклаб, ҳаётга янги келгандай бўлиб кетишлари учун барча қулайликлар мавжуд.

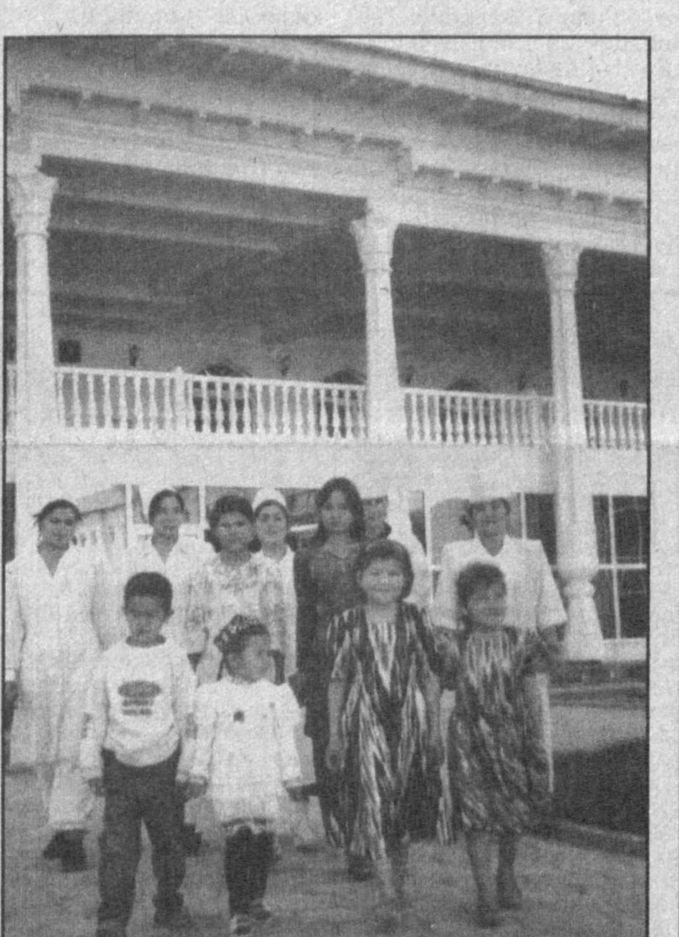

(Давоми 2-бетда).

КЕЧА, БУГУН, ЭРТАГА

БИЗДА

● Ўзбекистон Бадиий академияси Марказий кўргазмалар залида таниқли немис мусаввири Томас Бартелнинг «Заратуштра айтган эди» туркум асарлари ва Германия фоторассомлари кўргазмаси очилди.

● Фарғона вилоятида «Оналар ва болалар йили» доирасида хайрия тадбири ўтказилди. Энди бу маблағга кам таъминланган оилалар фарзандларига ўқув қуроллари, дарсликлар сотиб олинади.

● Республикамиздаги «Мусаввир» илмий-ишлаб чиқариш маркази қошида фаолият кўрсатаётган ёғоч ўймакорлиги устаси Шуҳрат Азимов, Шарқ миниатюра устаси Баҳодир Ҳожиматов, моҳир зардўз Вилоят Иноятова ўз ижод намуналари билан Польшада ўтадиган «Познань-2001» халқаро кўргазмасида қатнашади.

● Нукусда Қорақалпоғистон Республикаси ижодкор ўқитувчилари кўрик-танловининг якуний босқичи бўлиб ўтди. Унинг қатнашчилари ҳайъат ҳукмига она-Ватанга муҳаббат, мустақилликни улуғловчи, инсонпарварлик мавзуларида ёзилган асарларини ҳавола этди.

● Мукаррама Турғунбоева номидаги «Ўзбекрақс» миллий рақс бирлашмаси ЮНЕСКОнинг байналмилал рақс қўмитаси аъзолигига қабул қилинди.

● Пойтахтимиздаги Мирзо Улуғбек номидаги маданият ва истироҳат боғида Ўзбекистон халқ артисти, профессор Таваккал Қодиров хотирасига бағишланган кеча бўлиб ўтди.

● Сирдарё вилояти Меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоялаш бошқармаси Гулистон шаҳрида меҳнат бозори ташкил этди. Шу куни ўнлаб ишсиз ёшлар доимий иш ўринларига эга бўлдилар.

ЖАҲОНДА

● Испания ички ишлар вазирлиги намояндалари Россиянинг «Медиа-Мост» холдинг компанияси раҳбари Владимир Гусинскийни яна ҳибсга олиш ҳақида кўрсатма олди. Бундан бир муддат олдин Испания суди В.Гусинскийни айбсиз топиб, уни озодликка чиқарган эди. Бироқ мазкур қарор Россия прокуратурасини қониқтирмади.

● Вьетнам АҚШнинг Тайванга йирик миқдорда замонавий қурол-яроғ сотиш тўғрисидаги қарори минтақавий барқарорликка таҳдид солади, деган фикрда. Мамлакат ташқи ишлар вазирлиги вакили Фан Тхюи Тханнинг айтишича, расмий Ханой Тайванни Хитойнинг ажралмас бўлаги, деб ҳисоблайди.

● Африканинг бир қанча давлатларида тарқалган менингит эпидемияси камида 3,5 минг кишини ҳаётдан олиб кетди. Қизил хоч ва Қизил яримой жамиятлари халқаро федерацияси эълон қилган маълумотларга қараганда, қитъада мазкур касалликка чалиниш ҳолати шу кунгача 38 минг марта қайд этилган.

● АҚШ маъмурияти ракетадан мудофаа тизимини яратиш режасига жуда жиддий ёндашяпти ва мазкур масала юзасидан бошқа давлатлар раҳбарлари билан муҳокама ўтказишни кўзламоқда. Бу ҳақда АҚШ президенти Жорж Буш айтди. Бироқ у бундай мулоқотларнинг бошланиш вақти ҳақида аниқ гапни айтгани йўқ.

● БМТ Хавфсизлик Кенгаши жаҳон ҳамжамиятини урушлардан азият чекаётган Конго Демократик Республикаси аҳолисига ёрдам кўрсатишга чақирди. Кенгашнинг мазкур ойдаги раиси, британиялик Жереми Гринстокнинг айтишича, КДРдаги вазият жуда ёмон. БМТнинг ушбу давлатга тезкор ёрдам кўрсатиш дастурини амалга ошириш учун 72 миллион доллар талаб қилинади. Бироқ бу маблағнинг бор-йўғи 13 фоизи йиғилган, холос.

● Белград минтақавий суди Югославия собиқ президенти Слободан Милошевични ҳибсда ушлаб туриш муддатини яна икки ойга чўзди. Собиқ раҳбар Сербиянинг ўзида суд қилиниши керак. Болқон минтақаси бўйлаб сафар қилаётган Буюк Британия ташқи ишлар вазири Робин Кук шундай деди. Унинг айтишича, бу суд натижалари уни Гаага халқаро трибуналига топширишга тўсқинлик қилмаслиги керак.

Воқеа арафасида

Бўш келманг, полвонлар!

Бугун пойтахтимиздаги «Юнусобод» спорт мажмуида ўзбек кураши бўйича Осиё чемпионати бошланади. Унда қитъамизнинг 16 давлатидан юзга яқин спортчилар иштирок этишади. Эътиборлиси шундаки, чемпионатда 63 килограмм вазн тоифасида полвон қизлар ҳам гиламга тушадилар.

Кеча, шунингдек, Осиё кураш конфедерацияси ижроия қўмитасининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Уни бошқарган конфедерация президенти жаноб Жагдеш Татлер (Ҳиндистон) ўзбек курашининг жадал ривожланаётгани ва халқаро миқёсда тобора обрў топаётгани, яқин йилларда Осиё ўйинлари дастуридан ўрин олишга тўла ҳақли эканлигини таъкидлади.

Демак, барча кураш мухлисларини 28-29 апрел кунлари «Юнусобод»даги беллашувларга таклиф этамиз. Зеро, ўзбек кураши — бизнинг курашимиз!

Машъала Жиззахга йўл олаётир

XXI аср технологияси асосида «Қуёш-физика» илмий маркази тавсияси билан Паркентда ёқилган тарихий машъала Тошкент, Сирдарё вилоятларидан ўтиб, 30 апрел куни Жиззахга етиб келади.

Қуёш нури таъсирида 2600 даража иссиқликда ёндириладиган аланга дунёнинг қайсидир бурчагида эмас, айнан Ўзбекистонда кашф этилди. Ўша кашфиёт маҳсули бўлган спорт машъаласи «Кичик олимпиада» номини олган «Баркамол авлод» спорт ўйинларида илк бор қўлланилмоқда.

30 апрел куни Жиззах вилояти ҳудудига кириб келадиган машъала «Учрашув» бекатида бевосита иштирокчи-спортчилар қўлига тегади. Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлардан келган йигит-қизлар эстафета усулида спорт машъаласини марказий стадионга етказадилар. Машъала ўзидаги кучли иссиқликни, беқиёс ҳароратни баркамол авлод қалбига кўчиради.

Демак, илк бор ўтказилаётган «Баркамол авлод» спорт ўйинларининг очилиш маросими ўша куни соат 19.00 да бошланади. Беш минг нафардан зиёд спортчи-талабалар, санъаткорлар иштирок этадиган театрлаштирилган катта саҳна томошалари минг-минглаб томошабинларни лол қолдириши шубҳасиз.

Жиззах шаҳри аҳолиси ва меҳмонлари Олимпия захиралари спорт мажуида баскетбол, сузиш мусобақаларини томоша қилишлари мумкин. Енгил атлетика бўйича беллашувлар марказий стадионда бўлади. Тобора оммалашиб бораётган теннис ўйини мухлислари шаҳардаги «Истиқлол» кортига тўпланадилар.

Футболчи йигитлар Ғаллаорол туманида, курашчилар Пахтакор туманидаги қишлоқ хўжалик касб-ҳунар коллежи спорт саройида беллашадилар. Волейболчиларни вилоятнинг энг сўлим гўшаси — Бахмал туманида кутиб оладилар.

«Баркамол авлод» спорт ўйинларини ёритиш учун 200 нафарга яқин журналист рўйхатдан ўтган. Улар орасида 30 нафар хорижий ахборот маҳкамалари мухбирлари ҳам бўлади. Яна шуниси аниқки, «Баркамол авлод» ўйинларида мағлублар бўлмайди. Зеро, тадбирнинг ўзи ғолиблар маросимидир. Шундай экан, «Оқ йўл, «Баркамол авлод!» деб қоламиз.

Ўз мухбирларимиз.

Ўзбекистон пойтахтида Авиация ва ҳаво йўлларидан фойдаланиш бўйича кенгашнинг 20-сессияси иштирокчилари меҳмон бўлиб турибди. Сессия Давлат авиация назорати идораси биносида МДҲ давлатлари авиация маъмуриятлари делегациялари ва Давлатлараро авиация қўмитаси (ДАҚ) ишчи гуруҳи ДАҚ раиси Татьяна Анодина раҳбарлигида иш бошлади.

Авиация масалаларига бағишланган сессия

Давлатлараро авиация қўмитаси мамлакатимиз мустақиллигига тенгдош ташкилот ҳисобланади. 1991 йилнинг декабр ойида барча МДҲ давлатлари фуқаро авиациясининг хавфсиз ва тартибли фаолиятини таъминлаш, авиация учун ҳаётий муҳим тузилмаларни сақлаб қолиш мақсадида Фуқаро авиацияси ва ҳаво йўлларидан фойдаланиш тўғрисидаги ҳукуматлараро битимни имзолади.

ДАҚ фаолияти халқаро миқёсда эътироф этилган. ДАҚ ва Халқаро фуқаро авиацияси ташкилоти (ИКАО) ўртасида жорий йилнинг феврал ойида стратегик ҳамкорлик тўғрисида битим тузилиши шундан далолат беради.

(Давоми 2-бетда).

«ЎЗБЕКИСТОН: МУСТАҚИЛ ТАРАҚҚИЁТНИНГ ЎН ЙИЛИ»

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ва Улуғбек номидаги иқтидорли ёшларни қўллаб-қувватлаш республика жамғармаси томонидан уюштирилган фотокўргазма ана шу мавзуга бағишланди. Тошкент қурилиш ва халқ ҳунармандчилиги касб-ҳунар коллежида бўлиб ўтган республика олий ўқув юртлари ректорлари кенгаши йиғилиши бевосита ана шу кўргазманинг тақдимоти билан бошланди.

Фотокўргазма 9 бўлимдан иборат бўлиб, унда нафақат мамлакатимизнинг сўнгги 10 йил давомида эришган ютуқлари, балки ўзбек халқининг мустақиллик учун олиб борган кўп асрлик миллий озодлик кураш йўли ҳикоя қилинади.

Кўргазмада намойиш этилган архив суратлари ва замонавий фотосуратлар Ўзбекистоннинг XX аср охирида мустақилликка эришиш йўлидаги асосий босқичларни акс эттиради. Фотоҳужжатларда кўрсатилганидек, орзиқиб кутилган мустақиллик халқимизга ўз тақдирини ўзи белгилаш, ўз тараққиёт йўлини танлаш, ҳуқуқий-демократик давлат асосларини яратиш, жамият ҳаётининг барча соҳаларини эркинлаштириш имкониятини берди. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов умумхалқ иродаси билан сайланди.

(Давоми 2-бетда).

Биз билган ва билмаган тарих

Чўққиларни қуёш ўпаверади

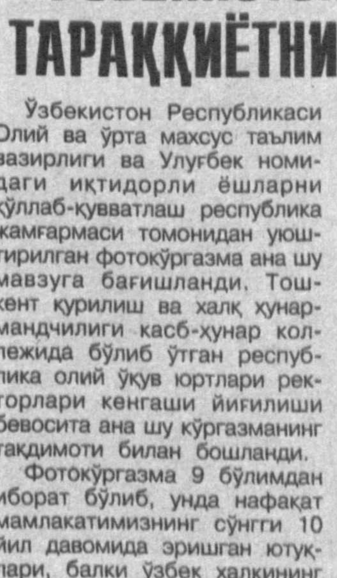

Уч-тўрт кундан бери аҳвол шу. Набирам Фаррухбек эрталаб уйқудан кўзини очар-очмас кун санайди.

— Ойижон, шанбага яна неччи кун қолди? Алишер Навоий бобожонимга олиб борасиз-а?

— Ваъда бердим-ку, албатта, борамиз.

— Ростданам Навоий бобожоним ҳамма яхши болаларнинг катта додасими?

— Ҳа, ул зот ҳаммамизнинг бобомиз...

— Ана, кўрдизми, ўшанга боғча опам бир ҳафтага уйга вазифа берганладей... — яна ҳар кундаги гапини қайтаради Фаррухбек то нонуштага ўтиргунча. — Бобожонимни кўриб келсак, кейин опамиз улар ҳақида кў-ўп биладиганларини айтиб беракканлар. Кейин-чи, ойижон...

Мен набирамнинг «боғча опа»сидан мамнун эдим. Ҳали беш ёшга ҳам тўлмаган болакай қалбига шеъриятимизнинг буюк шоирига нисбатан илиқлик, меҳр уйғотадиган «уруғ қадай олганидан» қувондим.

Ҳар куни уйқудан туриши қийин Фаррухбек шанба куни ўзи уйғонди. Байрамга кеч қолаётгандек, ҳаммани шоширар, ўзини ўта муҳим иш бажариши зарур одамдек тутарди. У кийингунча ҳовлидаги энди очила бошлаган атиргуллардан гулдаста ясадим.

— Ойижон, булар Навоий бобожонимгами?

— Ҳа, ахир кўргани қуруқ бориб бўлмайди-ку...

— Бобожоним, хурсанд бўладилар-а, — гапимни бўлиб ўзиникини маъқуллади набирам.

(Давоми 4-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

ФАРМОНИ

Улгуржи ва биржа савдосини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида

(Давоми. Боши 1-бетда).

Ўзбекистон улгуржи ва биржа савдоси бўйича республика акционерлик уюшмаси — «Ўзулгуржибиржасавдо»ни тугатиш тўғрисида;

тугатилаётган «Ўзулгуржибиржасавдо» уюшмаси таркибида бўлган республика улгуржи-савдо ташкилотлари негизида «Ўзулгуржисавдо» акциядорлик компаниясини ташкил қилиб, унинг зиммасига корхоналар ҳамда ташкилотларнинг буюртмалари бўйича, шунингдек, ҳукуматнинг топшириқларига кўра, ҳукуматлараро битимлар ва шартномаларга мувофиқ контрактлар тузиш ҳамда уларни бажариш бўйича улгуржи савдо соҳасида ва омборхоналар билан хизмат кўрсатиш вазифасини юклаш тўғрисида;

тугатилаётган «Ўзулгуржибиржасавдо» уюшмаси таркибида бўлган ҳудудий акциядорлик тижорат-воситачи компанияларни Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоят ҳокимликлари қарамоғига ўтказиб, улар зиммасига улгуржи ва майда улгуржи савдони ташкил этиш, кичик ва ўрта бизнес субъектлари, хусусий тадбиркорлар моддий-техника ресурсларини янада эркинроқ ҳарид қилишлари учун шароит яратиш вазифаларини юклаш тўғрисида.

3. Ўзбекистон республика товар-хомашё биржасини тугатилаётган «Ўзулгуржибиржасавдо» уюшмаси таркибидан чиқариб, унинг фаолиятини мустақил бозор тузилмаси сифатида ташкил этиш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблансин.

4. Вазирлар Маҳкамаси бир ой муддатда Ўзбекистон Республикасининг «Биржа ва биржа фаолияти тўғрисида»ги Қонунига биржа фаолиятини ташкил этишни яхшилашга, биржа битимларининг амалга оширилиши ҳамда биржа нархлари белгиланиши учун биржалар ва биржа савдоси қатнашчиларининг жавобгарлигини оширишга қаратилган зарур ўзгартиш ва қўшимчаларни белгиланган тартибда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига кўриб чиқиш учун тақдим этсин.

5. «Ўзбекистон шартномалар ва савдо бўйича давлат-акционерлик уюшмаси — «Ўзшартномасавдо»ни тугатиш ҳамда Ўзбекистон улгуржи ва биржа савдоси бўйича республика акционерлик уюшмаси — «Ўзулгуржибиржасавдо»ни таъсис этиш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1994 йил 28 февралдаги ПФ-772-сон Фармонининг 2 ва 3-бандлари ўз кучини йўқотган, деб ҳисоблансин.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ўн кун муддатда амалдаги қонунчиликка мазкур Фармондан келиб чиқадиган ўзгаришлар тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта муддатда ушбу Фармонни амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2001 йил 27 апрел.

Олий Мажлис сессияси олдидан

Хавфсизлик кафолати

Газетхонга маълумки, Олий Мажлиснинг IV сессиясида «Махсус юклар ва ҳарбий таркибларнинг транзити тўғрисида»ги қонун лойиҳаси биринчи ўқишда қабул қилинган эди. Хўш, ушбу қонун лойиҳасини яратишга қандай омиллар туртки бўлди? У бизга нима беради?

Олий Мажлис Саноат, қурилиш, транспорт ва алоқа масалалари қўмитаси раисининг ўринбосари Субҳонжон СОЛИЕВ бу хусусда мухбиримизга қуйидагиларни гапириб берди:

— Аввало, шуни айтиш керакки, ҳар қандай янги қонун ҳаёт тақозосига кўра тайёрланади. Бизнинг қўмитамиз Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси билан ҳамкорликда ишлаб чиққан мазкур ҳуқуқий ҳужжат, биринчи навбатда, ҳарбий таркиблар, қурол-аслаҳа, алоҳида назоратни талаб қиладиган хавфли юкларнинг транзитини мамлакатимиз ҳудуди орқали амалга оширишда атроф-муҳит, фуқаролар хавфсизлиги ҳамда давлат манфаатлари дахл-сизлигини таъминлашни кўзда тутади.

Масаланинг яна бир томони шуки, Ўрта Осиёнинг марказида жойлашган Ўзбекистон халқаро савдо йўлларига чиқишда энг қулай макондир. Азал-азалдан бу ҳудудда савдо-сотиқ ривож топиб, Шимолдан Жанубга, Шарқдан Ғарбга томон чўзилган Буюк Ипак йўли бевосита Туронзаминни оралаб ўтганлигини алоҳида таъкидлаш жоиз. Бугун ўша тарихий анъана давом этмоқда. Мустақиллик шарофати билан мамлакатимиз қисқа давр мобайнида жаҳон ҳамжамиятининг тенг ҳуқуқли аъзосига айландики, бу билан ҳар қанча фахрлансак арзийди.

Халқаро интеграциялашув жараёнида транспорт ҳаракатини такомиллаштириш, ички транзит йўлларидан фойдаланишни меъёрлаштириш ижтимоий-сиёсий аҳамиятга молик масалалардан биридир. Тажрибадан аёнки, жаҳондаги барча мамлакатларда махсус юклар — ҳарбий техника, қурол-яроғ, ҳарбий мол-мулк, радиактив воситалар, ҳарбий таркиб ва ҳоказоларни олиб ўтиш қонун йўли билан чекланади ёки тақиқланади. Бу халқаро шартномаларда ҳам кўзда тутилган. Бизда эса юқорида қайд этилган махсус юкларни мамлакатимиз ҳудуди орқали олиб ўтишда ҳуқуқий асос бўладиган тегишли қонун ҳалигача ишлаб чиқилмаган эди. Тўғри, амалдаги Божхона кодекси ва бошқа меъёрий ҳужжатлар бу борадаги ҳаракатларни тартибга солиш учун бир қадар имкон беради. Лекин уларда хавфли транзит юкларни ташиш шартлари ва муддатлари, махсус транспорт ҳаракати устидан давлат назоратини амалга ошириш ва шунга ўхшаш бошқа масалаларнинг ҳуқуқий жиҳатлари аниқ белгиланмаган.

Шу жиҳатдан олиб қараганда, давлат ва жамият хавфсизлигини таъминлашга оид муносабатларни тартибга солишга йўналтирилган янги қонун лойиҳаси муҳим ижтимоий аҳамиятга эгадир. Уни тайёрлаш жараёнида қатор ривожланган мамлакатларнинг амалий тажрибаси чуқур, атрофлича ўрганилди. Лойиҳани ишлаб чиқиш ва такомилига етказишда республикамиздаги Божхона, Давлат чегараларини қўриқлаш қўмиталари, шунингдек, тегишли вазирлик ҳамда идораларнинг мутахассислари фаол иштирок этдилар.

Биласизми, ушбу меъёрий ҳужжат биринчи ўқишда 18 моддадан иборат эди. Таклиф-мулоҳазалар асосида лойиҳа яна иккита янги модда билан бойитилди. Энг асосийси, мазкур лойиҳада махсус юклар ва ҳарбий таркиблар ҳаракати устидан давлат назорати, транзит рухсатномасига оид муносабатларга қўйиладиган талаблар ҳамда ушбу қонунни бузганлик учун жавобгарлик меъёрлари кўзда тутилган. Дейлик, 8 ва 9-моддаларда мамлакат ва фуқаролар хавфсизлигини, атроф-муҳит муҳофазасини таъминлаш устувор вазифа этиб белгиланган бўлса, 10 ва 12-моддаларда транзит ҳаракатини фақат кўзда тутилган йўналиш бўйича амалга ошириш, ноқонуний рухсатномаларни бекор қилишга оид тартиб-қоидалар ўзининг ҳуқуқий ифодасини топган.

Носир ТОШЕВ
ёзиб олди.

«ЎЗБЕКИСТОН: МУСТАҚИЛ ТАРАҚҚИЁТНИНГ ЎН ЙИЛИ»

(Давоми. Боши 1-бетда).

Қонунчилик ва ижроия ҳокимияти органлари шакллантирилди, мустақил Ўзбекистоннинг Конституцияси қабул қилинди, демократик сайлов тизими ташкил топди.

Бироқ яқин ўтмишдаги воқеалар мустақилликка эришиш қанчалик қадрли бўлса, уни асраб қолиш шунчалик муҳим эканини кўрсатди. Халқимизнинг сўнгги йилларда эришган ютуқлари ҳаммага ҳам маъқул келмаганини эслатувчи суратлар ҳамон бизни ҳаяжонга солмоқда. Аммо мустақиллигимиз душманлари ўз қора ниятларига ериша олмади. Ўзбекистон ёшлари Ватанимиз келажагига ишонади, халқимиз томонидан 10 йил аввал танланган йўлни тўлиқ қўллаб-қувватлайди.

Кўргазманинг мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотларга асос бўлган бешта тамойил тўғрисида ҳикоя қилувчи, мамлакатимиз раҳбари томонидан ишлаб чиқилган миллий ривожланиш моделига бағишланган бўлимлари алоҳида диққатга сазовор. Сўнгги йилларда дон мустақиллиги, ёқилғи-энергетика мустақиллигига эришилди, янги соҳалар вужудга келди. Нафақат фотосуратлар, балки иқтисодий ўсиш жараёнини акс эттирувчи диаграммалар ҳам шундан далолат беради. Бугунги кунда республикамиз ўз автомобиллари, самолётлари, замонавий қишлоқ хўжалиги машиналарини ишлаб чиқармоқда. 1991-2000 йиллар давомида 1713 та корхона ва бошқа ишлаб чиқариш объектлари қурилди, 8,5 минг турдаги янги маҳсулотлар ишлаб чиқарила бошланди. Дунёнинг 140 мамлакати билан савдо-иқтисодий муносабатлар ўрнатилди. Тарихан қисқа даврдаги бундай ютуқларимиз бутун дунёда қизиқиш уйғотмоқда. Ҳозирги Ўзбекистон — жаҳон ҳамжамиятининг тўлақонли аъзоси, халқаро масалаларни ҳал қилишда катта обрў қозонган давлатдир.

Кўргазмада буюк аждодларимиз маънавий мероси тикланишига алоҳида эътибор қаратилган. Давлатимизнинг ижтимоий ва маънавий тараққиётига катта ҳисса қўшган буюк алломалар — Амир Темур, Имом ал-Бухорий, ат-Термизий, Камолиддин Беҳзод ва бошқа кўплаб аждодларимизнинг муборак номлари тикланди. Кадрлар тайёрлаш миллий дастури амалга оширилмоқда.

Таниқли бастакор Анор Назаров басталаган мусиқа ва сухандон нутқи экспозицияга алоҳида руҳ ва кайфият бағишлайди. Кўргазма бир қанча нусхаларда кўпайтирилган бўлиб, яқин орада республикамизнинг барча олий ва ўрта махсус ўқув юртларига тарқатилади. Улар «Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар» янги предметини ўқитишда ниҳоятда қўл келади.

Экспозиция тақдимотидан сўнг ректорлар кенгаши бўлиб ўтди. Уни кенгаш раиси, академик Н.Иброҳимов бошқарди. Олий ўқув юртларининг васийлик кенгашлари фаолияти муҳокама қилинди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Т.Рисқиев сўзга чиқди.

А.ИВАНОВА,
ЎзА мухбири.

Авиация масалаларига бағишланган сессия

(Давоми. Боши 1-бетда).

Сессия йиғилишида сўзга чиққан Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ў.Султонов бугунги кунда авиация хавфсизлиги масалалари долзарб бўлиб қолаётганини таъкидлади. Бош вазир учишлар хавфсизлиги аҳволини таҳлил қилиш ва авиация ҳалокатларининг олдини олиш учун зарур чора-тадбирларни ишлаб чиқиш муҳимлигини қайд этди. Ҳаво ҳаракатини бошқариш воситаларини замонавийлаштириш, қоидалар ва тартибларни мувофиқлаштириш, ходимларнинг касбий малакасини оширишга доир чора-тадбирлар мажмуини ишлаб чиқиш борасида катта ишларни амалга ошириш зарур.

ДАҚ раиси Татьяна Анодина ЎзА мухбирининг саволларига жавоб берар экан, сессияда биргаликда ҳал этилиши лозим бўлган бир қанча устувор вазифаларни қайд этди. Хусусан, у ҳамдўстлик давлатларининг самолётлар парки эскириб бораётганини айтди. Шу сабабдан кўпгина давлатлар эски самолётларни замонавийлари билан алмаштиришга интилмоқда.

Сессияда Ўзбекистон Республикаси Учишлар хавфсизлигини назорат қилиш давлат инспекцияси бошлиғи Валерий Тян Авиация ва ҳаво йўлларидан фойдаланиш кенгаши раиси лавозимига сайланиши барча Ўзбекистон авиаторлари учун қувончли воқеа бўлди. Унинг номзоди кенгаш аъзолари томонидан якдиллик билан қўллаб-қувватланди.

Кенгаш сессиясида янги намунадаги авиация техникасини яратиш ва серияли ишлаб чиқариш истиқболларига алоҳида эътибор қаратилди. Авиация маъмуриятлари раҳбарлари В.П.Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида ишлаб чиқарилаётган ва Давлатлараро авиация қўмитаси томонидан сертификатланган Ил-114 самолётига катта қизиқиш билдирди.

Тошкент сессиясида иштирок этаётган Кенгаш аъзолари завод аэродромидаги кўргазмали учишда ушбу самолёт юқори учиш-техник кўрсаткичларига эга эканлигига ишонч ҳосил қилишди.

В.П.Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси Бош директори Вадим Кучеров ЎзА мухбирига берган интервьюсида кейинги 5 йил ичида бирлашма XXI аср самолёти ҳисобланадиган 4 та Ил-76 МФ моделини тайёрлаганини маълум қилди. Бирлашма раҳбарининг сўзларига қараганда, бу самолёт ИКАОнинг барча талабларига жавоб беради ва жаҳоннинг исталган ҳудудида фойдаланилиши мумкин. Шунингдек, Россиядан келтирилган двигателлар ўрнатилган Ил-114 самолётлари тайёрланди. Бугун эса халқаро лойиҳа асосида яратилган Ил-114-100 самолёти намойиш қилинмоқда.

А.ТЎЙЧИБОЕВА,
ЎзА мухбири.

Муҳташам кошона

(Давоми. Боши 1-бетда).

Муассасанинг бири-биридан гўзал, ораста, чиннидай хоналари, заллари, муолажа биноларини кўздан кечириб, мустақил юртимизда эртамиз эгалари, заҳматкаш оналар учун нақадар ғамхўрлик кўрсатаётганлигига имон келтирасан. «Оналар ва болалар йили»да фойдаланишга топширилаётган мажмуа эса гулгун чеҳрага холдай ярашиб тушди.

«Мажмуада асосан туғма ногирон, чала туғилган, сурункали касалликка чалинган, узоқ вақт даволанишга муҳтож беморлар қабул қилинади. Учта бўлимда бирйўла 90 нафар она-болани даволаш учун барча имкониятлар яратилди. Неанатология — чала туғилган болалар бўлимига беморлар онаси билан бирга туғруқхонадан қабул қилиб олинади. Бўлимда чақалоқлар учун ҳам туғруқхонадаги, ҳам шифохонадаги шароитлар яратилган. Ҳар бир бемор ва она учун алоҳида хона. Хонада барча коммуникация хизматлари муҳайё этилган. Ювиниш ва бошқа эҳтиёжлар учун алоҳида бежирим хоналар мавжуд.

Қирқ ўринли болалар бўлимида эмизикли ва ёш болалар даволанади. Реабилитация — соғлиқни тиклаш бўлимида эса асосан узоқ вақт даволанишга муҳтожлар ўз дардига даво топмоқда.

Муассасани, ҳеч шубҳасиз, дунёда эътироф этилган клиникаларга қиёслаш мумкин. Беморга шу ернинг ўзида ташхис қўйилади, лаборатория, УТД, ИКГ аппаратлари орқали кўрикдан ўтказилади, функционал таҳлил қилиш бўлимида эса барча маълумотлар жамланади. Хулоса қилиб айтганда, бемор шу ерда тўлиқ текширилиб, сўнг даволаш бўлимларига ўтказилади.

Бемор фарзандларига қарайдиган оналар ҳам бирйўла соғлиқларини тиклаб олишлари учун барча шароитлар ҳозирланган. Гинекология бўлимида Замирахон Эрматова бошлиқ малакали шифокорлар хизмат кўрсатсалар, ёш, истеъдодли жарроҳ Акмалжон Қамбаров даволовчи-шифокорларни замонавий асбоб-ускуналар билан ишлашга ўргатаяпти.

Мажмуада энг сўнгги асбоб-ускуналар билан жиҳозланган дорихона ҳам мавжуд. Дорихона суюқ дорилар билан бутун туман шифохоналарини таъминлайди. Фитобар — шифобахш ўсимликлардан тайёрланадиган дармондорилар эса соғлиқни тиклашда муҳим восита бўлиши шубҳасиз. Айниқса, ҳозирдан «Боғи Эрам» номини олган қишки боғ ҳар қандай кишини ҳайратга солиши мумкин. Неон чироқлари ёруғида сунъий майса гиламлар, пальма дарахтлари, саванна гуллари ажиб товланади.

Мажмуа билан танишиб қайтаётганимизда, ўқув парталарини келтириб қолишди. Бош шифокор изоҳ берди:

— Баъзи ўсмирлар узоқ вақт даволанади. Шунинг учун алоҳида синф хонаси ҳам ажратдик. Тўла компьютерлаштирилган синфда 6 ўқитувчи ҳар бир бемор ўқувчи билан алоҳида-алоҳида машғулот олиб боради. Умуман, сизларга айтиш ёдимдан кўтарилибди, бизда бир беморга битта тиббиёт ходими хизмат кўрсатади.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

М. САРИМСОҚОВ
олган суратлар.

Депутатга сим қоқдик

Ҳам ишлаб, ҳам депутатлик фаолияти билан шуғулланадиган депутатнинг аҳволини тушунса бўлади. Ҳозир уларнинг қўлига Олий Мажлис сессияси муҳокамасига киритилган деярли барча масалалар юзасидан лойиҳалар, маълумотномалар етиб борган. Кимдир бўш пайтида уни ўқиётган, кимдир сайловчилари билан учрашиб, уларнинг фикр-мулоҳазаларини ҳам ўрганаётган бўлиши табиий. Кўпдан кўп фикр чиқади. Шу боис биз телефон орқали уларга иккита савол билан мурожаат қилдик: Олий Мажлис сессияси муҳокамасига киритилган масалалар юзасидан қандай таклифингиз бор? Бу таклиф ўзингизникими ёки сайловчингизники? Депутатлар, табиийки, олдиндан тайёргарлик кўришгани йўқ. Қўнғироқ қилишимиз билан, қандай фикр-мулоҳазалари бўлса, шуни айтдилар, холос.

Фотима БАДАЛБОЕВА,
Шаҳрисабз тумани марказий шифохонаси бош шифокори,
Олий Мажлис депутати:

— Олий Мажлиснинг бешинчи сессияси муҳокамасига «Аҳолини сил касаллигидан муҳофаза қилиш тўғрисида»ги қонун лойиҳаси ҳам киритилган. Назаримда, бу лойиҳа айни вақтида кун тартибига қўйилмоқда. Сабаби — бу аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш билан боғлиқ. Агар эътибор қилган бўлсангиз, шу йил 7 февралда Вазирлар Маҳкамаси «Ўзбекистонда сил касаллигига қарши курашиш ва аёлларнинг репродуктив саломатлигини муҳофаза қилиш учун ГФР ҳукумати томонидан берилаётган грантларни амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилганди. Шунга мувофиқ, Қашқадарё вилояти сил касалликлари диспансери ГФРнинг 5 миллион марка қийматидаги грантини олиш учун ҳужжатларни тайёрлади. Энди бу диспансерни Қашқадарё, Сурхондарё, Бухоро вилоятларининг ўқув марказига айлантирилиши мўлжалланмоқда. Бевосита врач кузатуви остида сил касаллигининг қисқа муддатли кимёвий терапияси халқаро дастури ҳаётга татбиқ этилади. Шу жиҳатдан олганда мазкур қонун лойиҳаси янада тўлдирилса, мукаммаллаштирилса ва тезроқ қабул қилинса...

Таклифим нимадан иборат? Яхши-яхши қонунлар қабул қилаяпмиз. Уларнинг ижросини таъминлаш керак. Шунда ҳамма нарса жойига тушади. Сайловчиларим билан ҳар гал учрашганда, бунга такрор-такрор иймон келтираман. Бу таклиф ҳам ўзимники, ҳам сайловчиларники.

Муҳсин АШУРОВ,
«Фонон» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори,
Олий Мажлис депутати:

— Сайловчиларим билан учрашганимга бугун беш кун бўлди. Улар Давлат бюджетига алоҳида эътибор қаратаяптилар. Деярли ҳаммаси давлат томонидан кўрсатилаётган ижтимоий ҳимояни қўллаб-қувватлашяпти. Бу, айниқса, ўтиш даврида биз учун жуда ҳам асқотади, деяптилар.

Мен уларни тинглаб, Давлат бюджетининг 2001 йил биринчи чорагидаги ижросига жиддий эътибор қаратишим керак экан, деган хулосага келдим. Бу, албатта, сайловчиларимнинг таклифи.

Менинг ўзим эса «Лицензияланиши лозим бўлган фаолият турларининг рўйхати тўғрисида»ги масалани долзарб, деб ҳисоблайман. Чунки амалдаги рўйхат 1994 йилнинг апрел ойида қабул қилинган. Орадан етти йил ўтди. Қанча сувлар оқди. Бу масалани қайтадан кўриб чиқиш ҳар жиҳатдан фойдали. Чунки ниманингдир чегараланиши, албатта, бюрократияга олиб келади.

Телефондаги гапларни «Халқ сўзи» мухбирлари Исмат ХУДОЁРОВ ва Нарзулла РАВШАНОВ ёзиб олишди.

ТАҲРИРИЯТДАН: жойлардаги депутатлар ва сайловчилар билан тез ва яқин алоқа ўрнатиш ниятида «Сим орқали мулоқот» деб номланган янги рукн очишни маъқул топдик. Олий Мажлис сессияси кун тартибига киритилган масалалар юзасидан таклиф ва мулоҳаза билдиришни истаган фуқароларимиз қуйидаги телефонларга мурожаат қилишлари мумкин:
133-57-34, 133-78-92, 133-09-85.

ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАН

Марказий Офицерлар уйида «Ҳарбий хизматчиларни маънавий-ахлоқий ва ватанпарварлик руҳида тарбиялаш муаммолари ва уларни ҳал этиш йўллари» мавзуида икки кунлик илмий-амалий конференция бўлиб ўтди. Бу тадбир Мудофаа вазирлиги ва Қуролли Кучлар академияси томонидан ташкил этилди. Унда қўмондонликларнинг вакиллари ҳамда Мудофаа вазирлигига қарашли олий ҳарбий ўқув юртлари, Ички ишлар вазирлиги, Давлат чегарасини ҳимоя қилиш қўмитаси, Фавқулодда вазиятлар вазирлиги раҳбарларининг тарбиявий ишлар бўйича ўринбосарлари, шунингдек, Тошкент шаҳри ҳарбий ўқув юртлари, олий ўқув юртларининг ижтимоий фанлар кафедралари профессор-ўқитувчилари, Қуролли Кучлар Академиясининг «Тарбиявий ишлар офицери» мутахассислиги бўйича тингловчилари иштирок этди.

Конференцияда Бош вазир ўринбосари, республика Хотин-қизлар қўмитаси раиси Д.Ғуломова, Қуролли Кучлар академияси бошлиғининг тарбиявий ишлар бўйича ўринбосари, генерал-майор А.Қамбаров ва бошқалар «Ёшларда миллий ғоя ва миллий маънавиятни шакллантириш», «Ҳозирги даврда ёшларни маънавий-ахлоқий ва ватанпарварлик руҳида тарбиялашнинг долзарб муаммолари», «Мустақиллик ва ёшларни ватанпарварлик ҳамда миллатлараро тотувлик руҳида тарбиялаш», «Ўзбекистонлик аскарнинг шаклланишида анъаналар, миллий урф-одатларнинг таъсири», «Ватан мудофаасига оид қадимги манбалар», «Ҳарбий хизматчиларда миллий ифтихор туйғусини шакллантириш — маънавий тарбиянинг асосий тамойилларидан бири», «Ҳарбий хизматчиларни маънавий-ахлоқий тарбиялашда умуминсоний ва миллий қадриятларнинг ўрни ва аҳамияти» каби мавзуларда маъруза қилишди.

Президент Ислом Каримов бизнинг келажагимиз, Ватанимиз истиқболи ёшларимизнинг қандай инсон бўлиб вояга етишига боғлиқлигини қайта-қайта таъкидлаганлар. Ёшлар тарбияси бугунги кунда давлатимиз сиёсатининг устувор йўналишига айланган. Миллий ғоя юксак маънавий ва умуминсоний қадриятлардан келиб чиққан ҳолда, ёш авлодни ватанпарварлик, она-Ватанга садоқат руҳида тарбиялаш ишида асосий манбага айланиши лозим.

Анжуманда қайд этилганидек, мустақил тараққиётимизга, янги жамият қурилишига, энг аввало, диний-экстремистларнинг ҳали онги шаклланиб улгурмаган ёшларга таъсир кўрсатишга интилиши жиддий хавф солиши мумкин.

Ҳар бир соғлом фикрли киши шуни англайдики, маънавий тараққиётсиз ва маърифатсиз порлоқ истиқболга эришиб бўлмайди. Шунинг учун бугунги кунда мафкура майдонидаги кураш муҳим аҳамият касб этади. Мафкура соҳасида бўшлиққа йўл қўйиб бўлмайди. Агар бундай ҳол содир бўлса, ўй-фикрларимиз ва интилишларимизга ёт бўлган ғоялар бу бўшлиқни эгаллаб олишга уринади.

Мустақиллигимизнинг 10 йиллик тараққиёти янги авлодга ўз ватанпарварлик туйғуларини амалда кўрсатиш учун имконият яратди. Бугунги кунда ватанпарварлик — нафақат ахлоқий тушунчадир, балки ўз халқи манфаати йўлидаги фидокорона меҳнатни ҳам англатади. Ўзбекистон фуқароларининг ватанпарварлик туйғулари, энг аввало, давлатнинг миллий хавфсизлигини, халқнинг тинч турмушини таъминлашга йўналтирилган ҳарбий хизматда ёрқин намоён бўлади. Ҳозирги кунда ёшлар билан олиб бориладиган ҳарбий-ватанпарварлик ишининг моҳиятини янада бойитиш лозимлиги таъкидлаб ўтилди.

Конференция иштирокчилари ҳарбий хизматчиларни маънавий-ахлоқий ва ватанпарварлик руҳида тарбиялаш борасида тажриба алмашди, ўз таклиф ва мулоҳазаларини билдиришди ҳамда якуний қарор қабул қилишди.

Т.БОТИРБЕКОВ,
ЎзА мухбири.

Янги сувенирлар

Хоразм вилоятидаги «Хива сополи» акциядорлик жамиятида эллик турдаги ўзига хос эсдалик совғаларни ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Уларни ишлаб чиқариш учун янги совға буюмлари цехи ташкил этилди.

Шоирона «Наврўз», «Ҳулкар», «Меҳробгул» деб номланган гулдонлар, кичик ҳайкалчалар ва бошқа буюмлар «Ичон-қалъа»га ташриф буюраётган кўплаб саёҳатчиларга манзур бўлмоқда. Айниқса, Ўзбекистон мустақиллигининг 10 йиллиги рамзи туширилган буюмларнинг бозори жуда чаққон.

Т.ШАМАКОВ,
ЎзА мухбири.

Тасвирлардан «жиз» этса юрак

Республика «Тасвирий ойина» ижодий уюшмаси Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Миллий маркази, Ўзбекистон Миллий университети, Тошкент давлат техника университети, республика Бадиий академияси билан биргаликда уюштирган кўргазманинг айнан ёшлар орасида ташкил қилиниши бежиз эмас. «Конституция — бахтимиз пойдевори» мавзуидаги ушбу кўргазмада республикамиз бўйича юздан ортиқ плакатчи дизайнер ва мусаввирлар ўз асарлари билан қатнашдилар. Асосий мақсад — келажагимиз эгаларининг Конституциямиз моҳиятини китобдан англаш билан бирга, тасвирий воситалар орқали вужудларига жо қилишларидир. Кўргазмага тақдим этилган плакат ва фотосуратлар 120 та бўлиб, улардан 14 таси ғолиб, деб топилди.

Ғофур ЖАБИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

«Сарбонтекс»нинг экспорт имконияти

— Корхонамиз «Ўзфармсаноат» давлат акциядорлик концерни қошида ташкил этилган бўлиб, у асосан тиббиётда ишлатиладиган бинт ва жарроҳлик салфеткалари ҳамда калава ип ишлаб чиқаришга ихтисослашган, — дейди «Сарбонтекс» ишлаб чиқариш-савдо-тижорат ҳиссадорлик жамияти бош директори Мурод Ғофуров.

Айни пайтда унда 200 нафар ишчи-хизматчи меҳнат қилмоқда. Уларнинг барчаси махсус курсларда ўқитилиб, малакали устозлар қўлида шогирдлик синовидан ўтган. Бугунги кунда улар юксак маҳорат билан иш юритишаяпти. Корхонамизда иш уч сменада ташкил этилган бўлиб, шаҳар ташқарисидан қатнайдиганлар учун алоҳида автобуслар ажратилган. Ходимлар учун замонавий ошхона ишлаб турибди. Улар жамият ҳисобидан бепул овқат ва махсус кийим-бош билан таъминланган.

Энди бевосита ишлаб чиқаришга тўхталадиган бўлсак, ўтган даврда салкам 410 тонна калава ип ишлаб чиқарилиб, шундан 180 тоннаси, яъни 90 миллион сўмлиги ички бозорларга, 191,2 тоннаси эса эркин алмаштириладиган валютага сотилди. Бу салкам 230 минг АҚШ долларини ташкил этди. Олинган фойда ишлаб чиқаришни ривожлантириш, ходимларимизни рағбатлантириш ва уларнинг меҳнат шароитларини янада яхшилашга сарфланмоқда. Ишчиларимиз ўртача 15-17 минг сўмдан маош олишаяпти.

Яқинда испаниялик ишбилармонлар билан умумий қиймати 7098000 евро миқдорида шартнома тузилди. Бугунги кунда мана шу лойиҳани амалга ошириш учун кенг кўламда тараддуд кўрилмоқда.

Дастлабки тиббий маҳсулотнинг илк намунаси мустақиллигимизнинг 10 йиллик байрами арафасида ишлаб чиқарилади. Тайёр маҳсулотнинг қарийб 80, калава ипнинг эса 30 фоизини ташқи бозорга сотиш режалаштирилган. Янги иш ўринлари яна 80 тага кўпаяди. Ишчиларнинг барчаси мураббийлар томонидан махсус тайёргарликдан ўтказилади. Бундан мақсад эса чет эл сармоясини юртимизга кўпроқ жалб этиш ва мижозларни арзон, сифатли маҳсулот билан таъминлашдир.

А.ХОНИМҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Журналист суриштируви

Қаерда назорат сусайса, ўша жойда гап-сўз кўпаяди. Секин-секин қонунбузарликларга йўл очилади. Бу фикр, айниқса, бозорларга тегишли. Шу боис бизда бозорлар устидан кучли назорат ўрнатилган. Уларни тартибга келтириш юзасидан Президент фармонлари, ҳукумат қарорлари қабул қилинган. Шунга қарамай, айрим бозорларда камчиликлар мавжуд. Қонунбузарликлар учраяпти.

«Хусусий бозор»нинг баҳоси

наҳотки, унинг қиймати бир сигир пулига тенг бўлса?!

Бозор — ўз номи билан бозор. У ерга ҳамма тирикчилик, рўзғор ташвишида боради. Бирови сотади, бошқаси харид қилади. Хусусан, «Зомин деҳқон бозори» акциядорлик жамиятида ҳам шу аҳвол. Аммо бу бозорда савдодан кўра узунқулоқ гаплар кўпдай. Бунинг сабаблари бисёр. Беш йилдан ошаяптики, бозорда тарафкашлик, ёз-ёзлар тўхтамаяпти. Ахир ҳар нарсаниям чегараси бўлади. Кимдир бу номақбул тортишувларга чек қўйиши керак. Қонунларимизда бу ҳолат тартибга келтирилганлигини таъкидлаш шарт эмасдир. Зомин туманида ҳам прокуратура бор. Суд бор. Солиқ инспекцияси бор. Аллақачон оқни оққа, қорани қорага ажратса бўларди. Бир гал бозорнинг эски директори — С.Равшанов ёзади. У тинчиши ҳамон собиқлардан яна бири Ё. Эсонов қўлига қалам олади. Текширишлар бошланади. Аммо хулосага келинганда, масала яна чуваланади. Эҳтиёткорлик...

Дарвозадан кирган кишининг кўзи бозор ўртасидаги иккита узун савдо растасига тушади. Бири анча ҳилвираб қолган. Иккинчиси ҳашамдор. Ана шу яққол кўриниб тургани хусусийлаштирилган. Уни шу бозорга директорлик қилган кезлари Ёрбек Эсонов сотиб олган. Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 11 апрелдаги «Савдо ва хизмат кўрсатиш соҳаси объектларини улар жойлашган ер майдонлари билан биргаликда ҳамда ер майдонларини мерос қилиб қолдириш шарти билан умрбод эгалик қилиш учун хусусий мулк сифатида сотиш тартиби тўғрисида»ги қарори бозорни хусусийлаштиришга асос бўлган.

Туманнинг ўша пайтдаги ҳокими Ш.Абдуғаниевнинг 1995 йил 15 декабрдаги 474-к-сонли қарорига кўра, марказий бозор ичидаги 631 кв. метрлик иккита савдо растасининг ҳар бир кв.метр ер майдони 75 сўмдан баҳоланади. Шундай қилиб, асосий савдо расталари жойлашган павильон 12640 сўмга, эгаллаб турган ер майдони билан 65 минг сўмга пулланади.

Ҳозиргача «Ёрбек ота»нинг асл фаолиятини турли ташкилотлар ўзича талқин қилади. Туман солиқ инспекцияси хусусий шохобча деса, вилоят молия бошқармаси, бозорлар уюшмаси хусусий бозор, вилоят прокуратураси савдо растаси, дейди. (Бу ҳақда кейинроқ тўхталамиз).

Ушбу ажабтовур жой — бозорнинг қоқ маркази — хусусийлаштириб олинганидан бери аризабозлик тўхтамайди. Илгари Зарбдор, Зомин, Пахтакор, Арнасой туманлари ИИБларида узоқ йиллар раҳбарлик лавозимида ишлаган, олий маълумотли ҳуқуқшунос Ё. Эсонов олгани учунмас, ишлар енг ичида битказилгани учун, «Кимошди» савдосида ошкоралик таъминланмагани, иншоот сотилаётгани қаттиқ сир сақлангани, эълон берилмагани учун. Маълум маънода қонун бузилаётганлиги учун.

Харидор Ё.Эсонов ўзининг бизнес-режасида ёзганди: «Ҳозирги вақтда марказий деҳқон бозорида ишлаб келаман. Мен бу бозор ичидаги дўконлар ерлари ва савдо расталари «Кимошди» ва танлов савдосига қўйилганлигини туман газеталари ва Жиззах телевидениеси орқали билиб... битта савдо растасини хусусий қилиб олишга қарор қилдим».

Энди ҳар икки ҳолатни солиштириб кўрсак. Тўғриси, шу сўзларнинг қай бирига ишонасиз? Бозор директорининг бозор растаси сотилишини газетадан ўқиб, телевизордан эшитгач, олмоқчи бўлганигами ёки бошқа харидордан сир сақланганигами? Агар эълон берилган экан, наҳотки, Зоминда шундай ёғли жойга бошқа талабгор топилмади? Сўраб-суриштирсак, савдо растаси нархланган 12640 сўмга ўша пайтда битта яхши сигир бераркан. Зоминда зотдор сигир боққан-у, унинг биттасини сотиб «бозорли» бўлиб олай деб юрганлар камми?

Таҳририятимизга шикоят ёзган С.Равшанов хатида худди шу ҳолатга аниқлик киритиш лозимлигини қайта-қайта таъкидланади: «Аввало, 140 та савдо ўрнига эга павильон жуда арзон пулланган. Иш ими-жимида битган. Эълон берилган эмас. Одамлар «Кимошди» савдосини эшитганида, биласизми, ўша пайтда уни кўплаб деҳқонлар сотиб олиш қурбига эга эди. Қолаверса, павильоннинг ҳақиқий ер майдони 631 эмас, балки 957,4 кв. метрдир».

Маълум бўлишича, бозорлар ўша пайтда тайёрлов-савдо идорасига қараган. Демак, бозордаги иншоотларни хусусийлаштириш учун тайёрлов идорасининг розилиги, умумий йиғилишнинг қарори бўлиши лозим эди. Аслида-чи? «Ўшанда туман тайёрлов-савдо бўлими бошлиғи эдим. Бизнинг бундан хабаримиз бўлмаган».

Маъмур Ниёзматовнинг гапи кишини ўйлантириб қўйди. «Наҳотки, шундай бўлса?» деган фикрга бордик. Бундай эътирозлар ҳамишаям тўғри чиқаверармиди? Афсуски, хусусийлаштириш «папкасида» тайёрлов идорасининг розилик хати йўқ экан. Балки у ўша пайтда ким учундир муҳим бўлмагандир?

Тадбиркор Ё.Эсонов фақат бозор ичидаги бозорни сотиб олиш билан кифояланмади. Бозор ҳудудидаги қассобхонани ва 132 кв. метр ер майдонини ҳам хусусийлаштириб олди. Бу ҳол «Жиззах вилоят бозорлари» акциядорлик жамиятлари уюшмасини сергак торттирди. Шу сабабли, вилоят хўжалик судига даъво аризаси киритди. Унда бундай дейилган: «...Туман марказий бозори ҳудудидаги қассобхона ва бино олдидаги 132 кв.метр ер майдони ушбу бозорнинг собиқ раиси Эсонов Ёрбекка 1340 сўмга сотилиб, 1448-сонли давлат ордери берилган. Шунингдек, бозорнинг 1993-94 йилларда туман тайёрлов савдо идораси томонидан шарқона усулда, пишиқ ғиштдан қайта таъмирланиб, томи оқ тунука билан ёпилган, 140 савдо ўрнига эга бўлган бешта павильони ҳам уники. Бунда таъмирлаш харажатлари ҳисобга олинмай, эски нархда баҳоланган. Устига устак, павильон эгаллаб турган ер майдони ҳақиқатда 957,4 кв.метр бўлгани ҳолда, ҳужжатларда 631 кв. метр деб кўрсатилган.

Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 5 мартдаги 82-сонли қарорида деҳқон ва буюм бозорлари, ярмаркалар негизида очиқ турдаги акциядорлик жамиятлари ташкил этиш кўзда тутилган. Бироқ, Зомин туман ҳокимлиги мазкур қарорга хилоф равишда 1996 йил 11 апрелда 154-сонли қарори билан «Ёрбек ота» хусусий бозорини тасдиқлаб, рўйхатга олган.

Кўриниб турибдики, иншоотларнинг сотувчисиям, олувчисиям бозор директори Ё.Эсоновнинг ўзи бўлган. Шу сабабли, у объектларга арзон баҳо қўйилишидан, ер майдонини озайтириб кўрсатишдан манфаатдор эди. Вилоят давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш бошқармаси эса қалбакичилик ҳолатларига эътибор бермаган.

Баён қилинганларга асосан, шу ишга алоқадор буйруқ, ордер ва қарорларни ҳақиқий эмас, деб топишингизни сўраймиз».

Уюшма бошқаруви раиси Ў.Қулматовнинг дадиллиги вазиятни ўзгартириб юбориши, кўпгина ноаниқликларга ойдинлик киритиши мумкин эди. Афсуски, бу кескинлик ҳам қонуний йўл билан тўхтатилди. Вилоят хўжалик судининг 1999 йил 7 майдаги ажримига кўра, «даъвогар вакили иштироки таъминланмаганлиги ҳамда даъвогарнинг суд мажлисини ўз вакили иштирокисиз ўтказиш тўғрисида розилик илтимосномаси бўлмагани сабабли» иш кўрилмасдан қолдирилади. Бундай қонуний тўхтамга эътироз билдириб бўладими? Албатта, йўқ! Ҳаммаси қонун талаби асосида. Фақат айтиш мумкинки, даъвогар югуриб-елиб ҳужжатлар тайёрласа, давлат божи харажатларини тўласа-да, кутилмаганда суд жараёнига келмаса, қизиқ-а? Бу дунё шунчалар сирлики, ажримда таъкидлаганидек, ҳатто «Даъвогар вакили иштироки таъминланмагани сабабларини аниқлаш имкони бўлмаган». Э, қойил!

Ҳали бу можарога юқори давлат идоралариям аралашган, дегандик. Хусусан, С.Равшановнинг хати бўйича республика Давлат солиқ қўмитаси масъул ходими ва етти нафар мутахассис муаммони жойига бориб ўрганади. Бу ҳақда маълумотнома тузади. Унда биз тилга олган камчилик, қонунбузарликдан ташқари яна бир масала қайд этилган: «Вилоят ҳокими томонидан тасдиқланган патта тўлови ставкаси бўйича павильонда доимий тарзда савдо-сотиқ билан шуғулланувчи тадбиркорларнинг ҳар биридан бир кунлик патта тўлови 120 сўм миқдорида олиниши ҳисобланганда, бир кунлик тушум 16800 сўмни ташкил этади. Павильон эса — 12640 сўмга баҳоланган, холос».

Эътибор беринг, бу икки йил олдинги баҳода. Ҳозир битта патта икки юз сўм! Изоҳга ҳожат борми? Энг ёмони, ушбу маълумотнома ҳам қоғозда қолиб кетди. Биров унинг охирига етмади. Қанча вақт, сафар харажатлари осмонга учиб кетди. Эсиз!

Кези келганда, патта масаласига ойдинлик киритсак. Туман солиқ инспекциясининг бошлиғи Абдукарим Ишназаровга учрашиб, бозор ичидаги «Ёрбек ота» хусусий бозори ҳақида сўрадик. У «Бу иншоот хусусий бозор эмас, хусусий шохобча», деди. Сўнг «Ёрбек ота»нинг охирги йиллардаги бюджет тўловлари бўйича маълумотномани қўлимизга тутқазди. Қарасак, жорий йилнинг январ, феврал ойида «Ёрбек ота» эллик фоизли тўлов бўйича 129066,90 сўмлик патта солиғи топширибди. Қизиқ, хусусий шохобчаям патта сотадими? Қайси қонунда бор бу? Масалага ойдинлик киритиш имкони бўлмагани учун бу қонунбузарлик илдизини топиш мақсадида «Жиззах вилояти бозорлари» акциядорлик жамиятлари уюшмасига бордик. Бош ҳисобчи ёрдамчиси Оқил Инотуллаевнинг айтишича, «Ёрбек ота» бу йил бор-йўғи бир қути — уч минг сўмлик патта олган экан!?

СЎНГ СЎЗ ЎРНИДА: *Тан олиш керакки, хусусийлаштиришнинг илк босқичларида камчиликлар бўлган. Чунки у пайтларда айрим қонуний-меъёрий ҳужжатларда қарама-каршиликлар учраган. Аммо энди у ортда қолди. Камчиликларни тузатадиган пайт келди. Мулкчилик шаклини ривожлантириш мақсадида қонунлар қабул қилинди. Бошқа меъёрий ҳужжатлар унга мослаштирилди. Мулкдорларга эрк берилди. Аммо бу қонунсизликка қўл уриш мумкин, дегани эмас. Қайтанга ҳар босган қадаминг қонун ва яна қонун доирасида бўлсин, дегани. Шукурки, юртимизда тадбиркорлик юксалди. Ишбилармонларнинг саъй-ҳаракатларини кўриб тан берасан. Аммо тадбиркорлик — тайёр бозорнинг энг гавжум жойини хусусийлаштириб олиб, қонунга зид равишда «хусусий» патта сотишдан иборат бўлмаслиги керак!*

Қурбон ЭШМАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Асака туманидаги Бобур номли ширкат хўжалиги — вилоятдаги илғор жамоалардан бири. Деҳқонлар бу йил 1052 гектар ердаги ғўза, 667 гектар майдондаги ғалла майсаларини меҳр билан парваришлаётир. Уларнинг мақсади пахтадан 40, ғалладан эса 85 центнерлик маррани забт этиш. Бугунги дала ишлари ана шу мақсадга яраша ташкил этилган.

СУРАТДА: хўжалик раҳбари, вилоят кенгаши депутати Абдуманноп Парпиев ва механизатор Раҳамиддин Холиқов.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ
олган сурат.

Божхоначилар ҳамкорлиги

Фарғона вилоят божхона бошқармаси вилоятнинг чекка ҳудудларида жойлашган мактабларни моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш ташаббуси билан чиқди.

Эндиликда 24 та умумтаълим мактаби божхоначилар кўмагидан баҳраманд бўлади. Ташаббускорлар мактабларни таъмирлаш, ўқувчиларга зарурий ўқув қуроллари, дарсликлар харид қилишларига амалий ёрдам беради, кам таъминланган, кўп болали оила фарзандларига моддий ёрдам кўрсатиш билан бирга, иқтидорли, аълочи ўқувчи ёшларга махсус стипендиялар ташкил қилади. Божхоначилар ўқувчиларнинг ҳуқуқий билимларини ошириш борасида қўшимча машғулотлар ҳам уюштиришади.

Р.КАМОЛОВ,
ЎзА мухбири.

Ғолиблар «юриш»ни давом эттиради

Ҳар йилгидек бу йил ҳам «Ўзбекистон — Ватаним маним» қўшиқлар кўрик-танлови республикамизнинг барча туманларида бўлиб ўтмоқда.

Куни кеча пойтахтимизнинг Акмал Икромов туманида ушбу танловнинг саралаш босқичи якунланди. Ёшлар ўртасидаги якка ҳаваскор ашулачилар ҳамда хор жамоалари ўзларининг чиқишлари билан томошабинларни хушнуд этишди. Ҳакамлар ҳайъати битта биринчи, иккита иккинчи, учта учинчи ўрин соҳибларини аниқлади. Ғолиблар кўрик-танловнинг шаҳар босқичига чиқдилар.

Ўз мухбиримиз.

MINISTRY OF PUBLIC EDUCATION

CENTER OF SECONDARY SPECIALIZED AND PROFFESIONAL EDUCATION

OPEN SOCITY INSTITUTE - UZBEKISTAN

Is pleased to announce a contest for participation in the

SUMMER CAMP

For English Language Teachers of Secondary Schools, Lyceums and Colleges

The intensive one-week language development and ELT methodology-training course will be help from *June 4 till une 13.*

Eligible candidates

- English language teachers of secondary schools, lyceums and colleges with at least two years of professional experience.
- Candidates must be teachers who intend to teach for a period of 5 more years
- Candidates must be under 45 years of age

Interested applicants should fill out Application Forms and attach

- Reference from the work-place certifying the duration of employment
- Statement of purpose written in English (not longer than 1 page)
- Letter of recommendation
- Sample demonstration lesson

Applications should be submitted to the Open Society Institute no later than May 7th

For Application Forms and additional information please contact OSI-Uzbekistan at:

31 Zarbog Street, Tashkent 700031 (near hotel Rossia)
Tel/fax: (371) 152-27-41, 152-36-98, 152-39-15, 152-39-16
E-mail: natasha@osi.uz / svetlana@osi.uz

http//www.osi.uz

4141

Ифтихор

Истиқлол шукуҳи

Дунёни гўзал ва тўкис кўриш инсоннинг азалий муддаосидир. Шу боис, у ақл-заковатни йўлчи юлдуз билиб, барча замонларда тараққиётнинг янги марралари сари интилган. Зеро, яратувчилик ва бунёдкорлик одамзод табиатига хос олий фазилат саналади.

Ота-боболаримиздан мерос қолган анъаналарни, эзгу ва муқаддас ишларни муносиб давом эттириш ҳозирги авлод зиммасига алоҳида масъулият юклайди. Мана, биргина миллий меъморчилик санъатини олиб кўрайлик. Истиқлол шарофати туфайли кейинги ўн йил мобайнида юртимиз шаҳар ва қишлоқларида қанча-қанча ҳайратомуз иншоотлар қад кўтардики, уларни кўрганда қалбинг беихтиёр ғурур ҳамда ифтихорга тўлади!

Таъкидлаш жоизки, абадиятга йўғрилган бу каби савоб ишларнинг тепасида Юртбошимизнинг ўзлари турибдилар. Бугун пойтахтимиз кўркига-кўрк қўшиб турган боғ ва хиёбонлар, анвойи фавворалар, бетимсол ҳайкаллар, замонавий обидалар лойиҳаси, аввало, Йўлбошчимизнинг доно маслаҳатлари билан қайта сайқал топиб, меъморий такомлига етказилганини халқимиз яхши билади ҳамда қадрлайди.

Мустақиллик барча замонларга татийдиган тарихий ҳодисадир. Унга кимлар етди, кимлар етолмади. Ўзбекистоннинг тарихан қисқа давр — ўн йил ичида эришган ютуқларини дунёга кўз-кўз қилиш, миллий қадриятларни улуғлаш, ёшларни Ватанга муҳаббат ва ота-боболаримиз анъаналарига садоқат руҳида тарбиялаш бугун ҳар қачонгидан муҳим аҳамият касб этаётганлиги сир эмас.

Албатта, кейинги йилларда Ўзбекистонимиз бағрида қад ростлаган обида ва хиёбонларда, пурвиқор иморатларда мустақиллик нафаси уфуриб туради. Истиқлол туфайли қад ростлаган бетакрор иншоотлар ҳар бир ватандошимиз қалбида чексиз фахр-ифтихор туйғуларини жўш урдиради. Уларни кўрганда шундай кунлар насиб этганига шукроналар айтамиз. Илоҳим, юртимизни ёмон кўзлардан яратганнинг ўзи асрасин.

Сайфиддин ФАХРИДДИНОВ,
тиббиёт фанлари доктори, профессор.

ЭЪЛОН

М. АШРАФИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ КОНСЕРВАТОРИЯСИ

2001 йил учун қуйидаги ихтисосликлар бўйича аспирантура ва ассистент-стажёрликка

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ.

АСПИРАНТУРАГА:

17.00.02-«Мусиқа санъати» (кундузги - 1 ўрин)

АССИСТЕНТ-СТАЖЁРЛИККА:

оркестр дирижёрлиги (кундузги - 1 ўрин)

Ҳужжатлар шу йил 5 майгача қабул қилинади.

Манзил: 700000, Тошкент ш., Пушкин к., 31. Аспирантура бўлими.

ТЕЛЕФОН: 133-67-70.

4137

«ТОШКЕНТ ТРУБА ЗАВОДИ» ҚЎШМА КОРХОНАСИ

ДУ-20мм, ДУ-25мм, Ф76x3,5мм, Ф102x3,5мм диаметрли пўлат трубалар ишлаб чиқаради ва савдо қилади.

ЭНГ АРЗОН НАРХЛАР ФАҚАТ ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИЛАРДАДИР !

Телефонлар: 41-31-72, 41-29-94, 41-25-72, 41-22-61, 144-38-18 /факс/.

4102

Чўққиларни қуёш ўпаверади

(Давоми. Боши 1-бетда).

Дастлаб зиёратни шоир номи билан аталувчи кўчадаги ҳайкалдан бошладик. Трамвайдан тушиб унга яқинлашар эканмиз, Фаррухбекнинг ҳаяжони менга ҳам кўчди. Қўлидаги гулларни маҳкам қучоқлаб олган набирам билан ҳайкал олдида тўхтадик. Бир пайт у қўлларини кўксига қўйиб, таъзим билан «Ассаломалайкўм Навоий бобожон, мен сизни кўргани келдим», деса бўладими? Гулларни авайлаб шоир пойига қўяркан, саломига алиқ кутгандек юқорига қаради. Кейин:

— Ойижон, қаранг, улар менга қараб кулялтилар, — деди. Мурғак тасаввурига нималар келди экан шу он...

Менинг хаёлимдан эса ҳайкалнинг баланд шоҳсупага ўрнатилган вақтдаги илк кўриниши ўтди. Қизиқ бўларкан, ёшликда кўрганларинг, эшитганларинг вақт ўтиши билан тиниқлашиб бораверакан. Оқ-қорани ажратишинг осонлашаркан, гўё. Эҳтимол, гап ёш ўтишида эмас, балки озодлигимиз ҳам шунга ўргатаётгандир?

Маълумки, Ҳазрат Алишер Навоий таваллудининг 500 йиллигига тайёргарлик кетаётган бир пайтда тўсатдан уруш бошланди. Ҳамма ишлар ўлда-жўлда қолиб кетди. Тантаналар урушдан кейингина нишонланди. Ўшанда пойтахтнинг марказий кўчасида тошкентлик архитектор В.Волчак, ленинградлик ҳайкалтарош М.Дитрих яратган Алишер Навоий ҳайкали қад ростлади. 1949 йили ўрнатилган ҳайкалнинг баландлиги 4,35 метр бўлиб, у ўзининг салобати, кўркамлиги билан киши эътиборини тортарди. Бир қўлида китоб, бир қўли билан иягини ушлаб хаёлга чўмган Навоийнинг шоирона сиймоси акси миллатнинг ғурури, фахри, ақл-заковатини намоён қилиб турарди.

Шоир ҳаёти оғир кечган, дейишади, буни қарангки, унинг ҳайкали қисмати ҳам бундан қолишмади. Эллик учинчи йиллардаги қатағон ўзбек зиёлиларининг қанчасини ўз домига тортди. «Гуноҳи» фақат халқини севгани, миллати шаънини жойига қўйишни истагани эди Ҳазратнинг. Қаердадир ўқигандим, фақатгина 37-53 йилларда Ўзбекистонда 100 минг киши қатағон қилинган экан. Бу ахир юз минг оиланинг дарди, фожиаси, азаси дегани эмасми? Халқимизнинг азалий урф-одатлари, маданияти, турмуш тарзини «бегоналаштириш»га интилиш марказга бўйсундиришнинг йўллари эди. «Халқ душмани» тамғаси билан ўлдирилган, бадарға қилинганлар етмаганидек, навбат ҳайкалларга ҳам келди. Тошкентнинг Фрунзе райони марказида Фрунзенинг от устида виқор билан ўтирган ҳайкали, Киров ёки Куйбишевнинг бўй баробар тасвирланган ва ҳатто халқлар доҳийсининг муҳташам ҳайкаллари олдида миллатнинг биргина вакили ёдгорлигининг пойдевори баландлиги сезилиб қолди. Бу эса ўша давр сиёсати, мафкурасига асло тўғри келмасди. Шоир таваллудининг 525 йиллиги муносабати билан ҳайкалнинг аввалги ўрни ўзгарди ва у пастроқ пойдеворга ўрнатилди. Республика Маданият ишлари вазирлигининг маданият ёдгорликларини илмий-ишлаб чиқариш Бош бошқармасидаги 71-рақамли паспортда ҳайкалнинг дастлабки ва кейинги — пасайтирилган ҳолатлари акс этган иккита сурат бор. Ушбу кўнгилсиз қилмишга шундоққина аён далил. Яна қизиғи шундаки, бу ҳужжатда ҳайкал «Шеърият боғи» ансамбли бунёд этилиши муносабати билан пасайтирилди. Бу эса ёдгорликнинг кўламлилиги ва маҳобатлилиги йўқолишига олиб келди, деган таъкид ҳам киритилган. Булар-ку ҳужжатлар тили, аммо бу қилмишга дилидан куйиб, уни тилида рўй-рост айтолмагани алам қилганлар қанча эди, ўшанда. «Навоий халқпарвар шоир бўлгани учун у ўз халқига яқин бўлсин» деб шундай қилинган деган баҳонада икки тарафи Пушкин, Горький билан бошланган ўзбек шоир ва ёзувчиларининг бюстлари ўрнатилди. Бу сиёсатнинг замирида миллатни камситиш, менсимаслик кайфияти ётгани аён эди. Бугун ошкора фикрга эркинлик берилгани туфайлигина буларни очиқ-ойдин айтиш мумкин бўляпти.

Мустақиллик учун кураш йилларида юртимиз раҳбари ташаббуси, раҳнамолигида буюк мутафаккир таваллуди 550 йиллиги кенг нишонланиб, Ватанимиз ўз озодлигини қўлга киритган 1991 йил «Алишер Навоий» йили деб эълон қилинди. Ўша йили музей олдидаги шоир ҳайкали қайта таъмирланди. Мустақилликнинг тамал тоши — пойдеворини қўйиш ҳам аслида Ҳазрат Навоийдан, унинг фатвоси билан бошлангандек туюлганди кўпчиликка ўшанда. Боиси — Миллий боғ ва шоирнинг муҳташам ҳайкали бунёд этилиши мустақилликнинг илк куртаклари эди. Орадан ўн йил ўтди. Мустақиллигимизнинг ўн йиллиги нишонланадиган юбилей йили шоир таваллудининг 560 йиллиги тўйларига уланиб кетишида ҳам рамзий маъно бордек, гўё. Қолаверса, шоир номи билан аталувчи вилоятда ҳам улуғ мутафаккир Навоий ҳайкали ва номи билан боғлиқ 105 гектарлик боғ бунёд этилаётгани ҳам бежиз эмас. Бошлаган ишларимиз улуғлар руҳини шод этиши, ҳамиша хайрли бўлиши аён гап...

... Фаррухбек ҳамон Навоий бобожонига тўймасди. У ҳайкалнинг у ёни-бу ёнидан ўтиб томоша қилди. Ўзича нималарнидир мушоҳада қилаётгани сезилиб турарди. Ҳойнаҳой боғча опасига айтадиган гапларини ўйларди.

— Ойижон, — деди у бирдан, — Навоий бобожоним худди баланд тоғнинг учида турганга ўхшайдилар-а, қаранг, уларга етиб бўлмайди.

— Баракалла болам, яхши айтдинг. Ҳазрат Навоий халқимизнинг улкан чўққиси. Чўққини забт этиш, чўққига айланиш эса ҳаммага ҳам насиб этавермайди. Чўққиларни эса қуёш ўпаверади.

Умида ФАЙЗИЕВА,
«Халқ сўзи» мухбири.

МУТОЛАА

Қачон қараманг, Қаршидаги Насафий номидаги марказий кутубхона ёшу қари китобхонлар билан гавжум бўлади. Сабаби — улар бу ерда нафақат бадиий адабиётларни мутолаа қиладилар, балки кутубхонада ташкил этилган турли кўргазмалар, адабий кечалардан ҳам баҳраманд бўладилар. Ижтимоий-сиёсий ҳаётимиздаги воқеалар билан мунтазам танишиб борадилар. Ҳозирда кутубхона 372 минг 550 китоб фондига эга. Бу ерда бўлсангиз, ушбу кутубхона чинакам нурхона эканига амин бўласиз.

СУРАТДА: кутубхоначи Шаҳринисо Нурматова.
Шомурод ШАРОПОВ (ЎзА) олган сурат.

Навоий шаҳридаги «Ширин» маданият саройида катта ашула ва лапар ижрочилари кўрик-танловининг вилоят босқичи якунланди.

«Гулчирой» — танлов ғолиби

Вилоят ҳокимлиги, маданият бошқармаси, халқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар вилоят маркази ҳамкорликда ўтказган мазкур тадбирнинг мақсади истеъдодли ёшларни қидириб топиш, қадимий қўшиқ ва лапарларни қайта тиклаш, уни оммага етказишдан иборат эди.

Танловда шаҳар ва туманларда ғолиб бўлган ўндан зиёд ашула ва рақс дасталари, бадиий ҳаваскорлик жамоалари мусобақалашди. Ҳаваскор санъаткорлар ўндан ортиқ жанр бўйича ижрочилик маҳоратларини намойиш этди. Танлов якунига кўра, Қизилтепа тумани «Гулчирой» дастаси ғолиб, деб топилди. Энди у кўрик-танловнинг пойтахтда ўтадиган республика босқичида иштирок этади.

Ёрқул УМАР,
ЎзА мухбири.

«Баркамол авлод» спорт ўйинлари

Ҳам беллашув, ҳам ҳордиқ

Аслида эрта-индин Жиззахга — «Баркамол авлод» спорт ўйинларига тўпланадиган ёшларнинг барчаси ғолиблардир. Зеро, улар Қорақалпоғистон Республикаси, барча вилоятларда ўтказилган мусобақаларда минг-минглаб спортчилар орасидан танлаб олинган йигит-қизлар бўлиб, кўпчилиги келажакда халқаро майдонларда мамлакатимиз шарафини ҳимоя қилса, ажабмас.

Шунинг учун ҳам мусобақаларни ўтказиш ташкилий қўмитаси томонидан тасдиқланган тадбирларда икки минг нафарга яқин спортчи, ҳакамлару меҳмонларнинг маданий дам олишлари, мусобақалардан бўш вақтларини кўнгилли ўтказишларини таъминлаш кўзда тутилган.

Олимпия заҳиралари спорт коллежига жойлашган Матбуот маркази мутасаддилари мусобақаларнинг тантанали очилиш маросимлари режалари ҳақида ёзмай туришимизни илтимос қилишди. Кўпчиликка «сюрприз» бўлгани яхши эмиш.

Эртаси куни — 1 майдан бошлаб эса йигит-қизлар турли адабий-мусиқий кечалар, учрашувлар, конференциялар иштирокчилари бўлишади. Музейларга, кўргазмаларга боришади. Жиззахнинг қоқ марказидаги «Ўзбекистон» меҳмонхонасига жойлашган Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент ва Самарқанд вилоятлари спортчи ёшларига шаҳар маданият уйининг «Интизор», Зомин туманининг «Зомин лоласи», Арнасойнинг «Олтин водий» жамоалари турли томошалар уюштиришади.

«Ўзбекрақс» миллий рақс бирлашмасининг вилоят бўлими ҳамда «Дўстлик чамани» халқ дастаси санъаткорлари Андижонлик ва фарғоналик йигит-қизлар учун ранг-баранг дастурлар тайёрлаб қўйишган. Водийлик ёш спортчилар Ўзбекистон халқ артисти Ёдгор Саъдиев ҳам суҳбатидан баҳраманд бўладилар.

«Ўзбекнаво» гастрол-концерт бирлашмаси санъаткорлари, Мирзачўл туманининг «Пахта» ашула ва рақс дастаси жамоаси Бухоро, Навоий, Хоразм вилоятларидан келган меҳмонларнинг маданий ҳордиқларини таъминлайдилар. Олимпия заҳиралари спорт коллежининг муҳташам саройи шу кунлари оммавий саҳнага айланади.

Қашқадарё, Сурхондарё, Сирдарё вилоятларининг вакиллари Жиззах давлат педагогика институтида таҳсил олаётган ёшлар даврасида зерикиб қолишмайди. Улар учун Зафарободнинг «Чўлқувар», Форишнинг «Чорвадор» бадиий жамоалари, наманганликлар учун эса «Жиззах гулдастаси» халқ ансамбли махсус томошалар тайёрлаб қўйишган.

Эътиборлиси шундаки, барча жамоалар ўз дастурларида ижро этиладиган куй-қўшиқлар, рақсларда оммавийликни таъминлашни асосий мақсад қилиб қўйган.

Дарвоқе, худди шундай қизиқарли томошалар «Баркамол авлод»нинг волейбол, футбол, кураш мусобақалари ўтказиладиган Бахмал, Ғаллаорол ва Пахтакор туманларида ҳам бўлади. Бундан ташқари, мазкур туманларда дорбозлар чиқишлари ҳам кўзда тутилган.

Энг катта оммавий тадбир 3 май куни вилоят марказининг «Сангзоркўл» мажмуида бўлиб ўтади. Мустақилликнинг 10 йиллигига бағишланган катта спорт байрамида «Баркамол авлод» спорт ўйинларининг барча иштирокчилари, мураббийлар, ҳакамларнинг қатнашиши таъминланади. Ўзбекистоннинг таниқли санъат усталари, «Баҳор» «Лазги», «Зарафшон» бадиий жамоалари иштирокида уюштириладиган томошалар ёшлар хотирасида бир умр сақланиб қолиши шубҳасиз.

Баҳриддин САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Мустақиллик китоблари

МАЪНАВИЯТ АЛИФБОСИ

Мустақилликнинг янги китоблари... Улар бизга бугун, мустақиллик йилларида барча соҳаларда, хусусан, таълим тизимида амалга оширилаётган ислоҳотларни чуқурлаштириш учун зарур. Шу боис яратиладиган ҳар бир рисола, китоб, ўқув қўлланмаси ёки дарслик мустақил фикрлайдиган, ахлоқан пок, иймони бутун, маънавияти юксак комил инсонни тарбиялаш учун керак.

Шуни ҳисобга олиб, «Маънавият асослари» курси бўйича намунавий ўқув дастури ва маърузалар тўпламини тайёрлашга республика Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги алоҳида эътибор берди. Чунки у янги курс бўлиб, мустақиллигимизнинг ютуғи сифатида олий таълим тизимига 1997 йилда киритилганди. Яқинда профессорлар С. Отамуротов ва Ж. Раҳматов, доцент С. Ҳусановлар томонидан тавсия этилган «Маънавият асослари» маъруза матни талабалар қўлига тегди.

Китобнинг ўзига хослиги ва афзалликлари нимада? Аввало, қўлланма намунавий дастурга мувофиқ ёзилган. Муаллифлар матн мавзулари мазмунига миллий истиқлол мафкураси концепциясида белгиланган асосий ғоя ва тамойиллар моҳиятини сингдириб юборганлар. Шунингдек, мавзуларни очиб беришда Президентимизнинг жамият ҳаёти ва комил инсонни тарбиялашда маънавиятнинг роли, аҳамиятини белгилаб берган фикрлари ўқувчилар учун тушунарли тарзда баён этилган.

Маъруза матни уч бобдан иборат бўлиб, қўйилган масалалар мантиқий изчиллик билан бир-бирига боғланган. «Маънавият ва унинг жамият тараққиётида тутган ўрни» деб номланган илк бобда муаллифлар маънавият категориясига алоқадор назарий-методологик муаммоларни ёритишга ҳаракат қилганлар. Миллий маънавий тикланиш концепцияси, моҳияти ва мазмуни, мустақилликни мустаҳкамлашдаги аҳамияти масалалари содда тилда ва асосли кўрсатиб берилган. Ўзбекистонда амалга оширилаётган янгиланиш, ривожланиш жараёнлари қадриятларга содиқлик, халқимизнинг маънавий меросини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш, ватанпарварлик негизларига асосланишини мустақилликнинг илк давридаёқ Юртбошимиз томонидан асослаб берилгани ўқувчилар диққатини тортади.

Матннинг иккинчи боби «Маънавиятнинг тарихий, назарий-илмий ва амалий заминлари» деб белгиланган. Унда Ўрта Осиё халқлари маънавияти ва маърифатининг шаклланиши ва тараққиёти тарихий жараён билан боғлиқ эканлиги хусусида фикр юритилади. Хусусан, талабалар диққатини зардуштийликнинг «Авесто» китобидаги инсон маънавияти билан боғлиқ кўплаб ғояларнинг бугунги кун учун аҳамияти масалалари, Ислом дини ва Қуръони Карим, ҳадисларда баён этилган иймон, эътиқод, ҳалоллик каби ҳаётий масалалар билан бирга, тараққиётимизга таҳдид солаётган экстремистлар, ақидапарастларнинг асл мақсадлари ҳукуматпарастлик экани кўрсатиб берилганки, бу мазкур матннинг тарбиявий аҳамиятини янада оширади.

Шунингдек, ундаги маърифатпарварлик ҳаракатлари ва уларнинг халқ маънавиятини кўтаришда тутган ўрни ҳақидаги қизиқарли маълумотлар ҳам алоҳида қимматга эга.

«Маънавият тараққиётининг мезонлари» деб номланган учинчи бобда муаллифлар мустақиллик шароитида маънавиятни шакллантиришнинг амалий-тарбиявий жиҳатларини ёритиб беришни мақсад қилиб олганлари сезилади. Хусусан, маънавий баркамол инсон, соғлом авлод, комил инсон тушунчалари, уларнинг ўзига хос хусусиятлари, мазмун ва моҳияти ёритилган.

Хуллас, «Маънавият асослари» матнига маънавият, жамият, шахс масалаларини бир тизимга тушириб, уларни мантиқий изчилликда баён этиб, талабаларнинг эҳтиёжини қондиришга дастлабки уриниш деб қарамоқ лозим. Шу билан бирга, уни тўлдириш, яна ҳам мукаммаллаштириб, ўқув қўлланмаси сифатида тайёрлаш зарур, деб ҳисоблаймиз.

Васила КАРИМОВА,
психология фанлари доктори, профессор.

Тошкент марказий универмаги тошкентликлар ва пойтахт меҳмонларининг севимли харид масканига айланган. Боиси — сотувчилар харидорларга сифатли хизмат кўрсатишади. Бу ерда жойлашган «Фокус» қўшма корхонасининг «Кодак экспресс» савдо дўкони ҳам тез кунда ўзининг мижозларига эга бўлди. Дўкон ходимлари Ф. Собиржонов, Р. Отабоева, Н. Абдуллаев, Димитрий Лилар қисқа вақтда юқори сифатли рангли суратларни тайёрлаб бериб, ҳамюртларимиз ҳожатларини чиқармоқдалар.

СУРАТДА: савдо дўкони ходимлари.
Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

АБДУЛЛА ҚОДИРИЙ НОМИДАГИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МАДАНИЯТ ИНСТИТУТИ

қуйидаги ихтисосликлар бўйича кундузги ва сиртқи аспирантурага қабул эълон қилади:

* Маданий-маърифий фаолият назарияси, услубиёти ва уни ташкил қилиш.
* Кутубхонашунослик ва библиографияшунослик.

Ҳужжатлар 28 апрелдан 28 майгача қабул қилинади.

Мурожаат учун манзил: 700164, Тошкент шаҳри, «Яланғоч» даҳаси, 127-«А».

Телефонлар: 162-03-23, 162-38-33.

«Юггазстрой» трести очиқ акционерлик жамияти томонидан Матьякубов Омонбой Кушназарович номига 395, 398, 399, 400, 401, 402, 403 рақамлар билан берилган йўқолган ишончномалар бекор қилинади.

ЎЗБЕК ХАЛҚАРО БАНКИ —
«ЎЗПРИВАТБАНК»

сизга миллий ва чет эл валюталарида пул маблағларингизни турли муддатлар давомида сақланадиган омонатларга жойлаштиришни таклиф этади

Миллий валютадаги омонатлар турлари қуйидагича:

	йилига тўланадиган фоиз
Талаб қилиб олингунча омонати	12%
Жамғарма омонати	18 %
Муддатли омонатлар:	
• 3 ойгача	28%
• 6 ойгача	32%
• 1 йилгача	36%
• 3 йилгача	45%
• 5 йилгача	50%

Чет эл валюталарида омонатлар турлари:

	йилига тўланадиган фоиз
Талаб қилиб олингунча омонати	4,5%
Жамғарма омонати	4,75%
Муддатли омонатлар:	
• 1 йилгача	5%
• 1 йилдан узоқ муддатгача	5,5%

«Ўзприватбанк» — сизнинг ишончли ҳамкорингиз.

Маълумот учун телефонлар: 139-14-42, 139-10-18, 120-63-08.
Манзил: Тошкент шаҳри, «Ўзбекистон» овоз кўчаси, 51.

«ХАЛҚ СЎЗИ»
«НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»),
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
Ш. ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ,
Ш. РИЗАЕВ,
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
О. ҚАЙПБЕРГЕНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34; 133-78-92
Иқтисодиёт — 136-36-65; 132-10-65
Маънавият ва маърифат — 136-35-60;
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва халқ таълими — 132-12-08;
Янгиликлар ва халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00001-рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г — 2315, 26639 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2.

Газета таҳририят компьютер базасида терилди ҳамда оператор В. АНТОНОВА томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — Ю. ҲАМИДОВ.
Навбатчи муҳаррир — И. ЎТБОСАРОВ.
Навбатчи — М. НОРМАТОВ.
Мусаҳҳиҳ — О. АБДУАЗИМОВ.

• МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00. Топширилди — 22.25.
1 2 3 4 5 6